

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศ คือ การที่ประชาชนชาติได้รับการศึกษาดี และนั่น ความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องกระทำต่อการพัฒนาประเทศ ก็คือพัฒนาทรัพยากรที่เป็นบุคคล นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะการที่บุคคลประกอบกิจการสิ่งใดให้เกิดประสิทธิภาพ ก็ต้องเป็นผู้ได้รับการศึกษามาเป็นอย่างดี จนเกิดความรู้ ความคิด มีทักษะ มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ รู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ วัฒนธรรม มนุษยธรรม สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นในสังคม เป็นผลเมืองดีของชาติ ดังที่ ก่อ สวัสดิพานิช ได้กล่าวว่า "การพัฒนาการศึกษาจะเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ การพัฒนาการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ส่งเสริมให้มีความสามารถสำหรับแก้ปัญหา เศรษฐกิจและสังคม"¹ และผู้ที่ละทิ้งการศึกษาของชาติให้ล้มเหลวหรือไม่ เพียงใด ขึ้นอยู่กับบุคลากรที่เรียกว่า "ครู" เป็นกำลังสำคัญ การเตรียมครูที่มีคุณภาพนั้นสำคัญมาก เพราะครูมีบทบาทต่อการพัฒนาคุณภาพของพลเมือง ครูเป็นทั้งผู้ให้ความรู้ อบรมนิสัย ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติ เพื่อให้มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม และในการเตรียมครูนั้น จากข้อความตอนหนึ่งในหนังสือเตรียมครู ซึ่งเขียนโดย บุญถิ่น อัตถากร และ รัตนา ต้นบุญเต็ก มีใจความว่า "ต้องเตรียมและสร้างครูที่มีคุณภาพสูง มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะ และมีจิตใจสูง มีความเสียสละ เหมาะสม

¹ ก่อ สวัสดิพานิช, "การมัธยมศึกษาในประเทศไทย," ประมวลบทความเกี่ยวกับ

ที่จะช่วยอบรมแนะแนวทางให้อนุชน ได้รับความศึกษาอย่างถูกต้อง เป็นพลเมืองดี ดังที่ประเทศ
ต้องการ"¹

คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ในปีพุทธศักราช 2517 ได้กล่าวถึง
การเตรียมการสร้างครูในการปฏิรูปการศึกษาว่า ผู้ที่จะออกไปเป็นครูจะต้องได้รับการฝึกอบรม
เป็นพิเศษเกี่ยวกับวิชาชีพครู เพื่อที่จะได้สามารถดำเนินการสอนให้สอดคล้องกับแนวโน้มในการ
เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน โดยกล่าวว่า "ครูเป็นตัวละครสำคัญ
ในการกำกับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาคนให้สอดคล้องกับแนวโน้ม
ของการเปลี่ยนแปลงของสังคม"²

ดังนั้น ครูจะต้องได้รับการศึกษามาเป็นอย่างดีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พร้อมทั้งจะ
ถ่ายทอดให้แก่ศิษย์ในลักษณะที่เรียกว่า "การสอน" อันเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่งของครู การฝึกหัดผู้
ที่จะออกไปประกอบวิชาชีพครู คือ การฝึกสอน ดังนั้น การฝึกสอน คือ การสร้างประสบการณ์
วิชาชีพให้แก่นักศึกษาฝึกสอนนั่นเอง คำว่า "วิชาชีพ" (Profession) ซึ่งตามความหมายใน
หนังสือ เดอะ แอดวานซ์ เลินเนอร์ ดิกชันนารี ออฟ คอเรน อิงลิช (The Advanced Learner's
Dictionary of Current English) "อาชีพโดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการการศึกษาระดับสูง
และฝึกอบรมเป็นพิเศษ"³ ส่วน เว็บสเตอร์ส นิวเวิล ดิกชันนารี อเมริกัน แลนเกจ

¹บุญถิ่น อัตถากร และ รัตนา ตันบุญเต็ก, การเตรียมครู (พระนคร: กรมการ
ฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2513), หน้า 3.

²คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, การปฏิรูปการศึกษา, รายงานของ
คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่ง
ประเทศไทย, 2518), หน้า 137.

³A.S. Hornby and others, The Advanced Learner's Dictionary
of Current English, 3rd. ed. (London: Oxford University Press, 1974),
p. 678.

(Webster's New World Dictionary American Language) ได้กล่าวถึงคำว่าวิชาชีพ ว่า "อาชีพที่มีการฝึกอบรมขั้นสูงในศิลปศาสตร์ (Liberal Art) หรือวิทยาศาสตร์ (Science) เช่น การสอน"¹ และ จิตติ ดิงคังกี๋ ได้กล่าวไว้ในคำบรรยายวิชา หลักวิชาชีพกฎหมาย พ.ศ. 2519 ตอนหนึ่งว่า "วิชาชีพย่อมมีลักษณะเป็นการผูกขาด ทำได้เฉพาะบุคคลที่ได้ศึกษาอบรม มาโดยเฉพาะ"² นอกจากนี้

อดัมส์ และ ดิกกี (Adams and Dickey) ให้ความเห็นว่า

การฝึกสอนเป็นการคัดประลပ်การณวิชาชีพขั้นสูง (Profession) ให้แก่นักศึกษาครู เพราะเป็นการนำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เรียนในห้องเรียนไปปฏิบัติจริง แต่ไม่มุ่งให้นักศึกษาครูอีกต่อไปเอาประลပ်การณที่ได้รับจากการฝึกสอนนั้นเป็นหลักปฏิบัติสำหรับประกอบอาชีพครูแต่อย่างใด จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการฝึกสอนนั้นต้องการให้นักศึกษาฝึกสอนรู้จักเป็นผู้นำตนเอง (Self Directing) ไปสู่วิชาชีพที่ถูกต้อง³

และจากหนังสือประลပ်การณวิชาชีพได้ให้ความเห็นสอดคล้องกับความเห็นของ อดัม และ ดิกกี (Adams and Dickey) โดยให้ความเห็นว่า

ประลပ်การณวิชาชีพและการฝึกปฏิบัติงานเป็นหัวใจสำคัญของการฝึกหัดผู้ที่จะออกไปทำหน้าที่ครู สดเป็นกิจกรรมขั้นสุดท้ายที่ให้แก่ประลပ်การณตรงแก่นักศึกษาฝึกสอน สามารถที่จะมองเห็นสถานการณ์ของตนเองตลอดคล้งในระหว่างฝึกสอน เพื่อเขาจะได้

¹Webster's New World Dictionary of American Language, (Cleveland: The World Publishing Co., 1964), p. 593.

²จิตติ ดิงคังกี๋, คำบรรยายหลักวิชาชีพกฎหมาย พ.ศ. 2519, แก้ไขเพิ่มเติม 2521, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521), หน้า คำนำ.

³Harold P. Adams and Frank G. Dickey, Basic Principles of Student Teaching, (New York: American Book Co., 1965), p. 6.

เตรียมตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง และประสพกับความสำเร็จเป็นอย่างดี"¹

ดังเช่น คาทไรท์ (Cartwright) ได้กล่าวว่า "ประสพการณ์วิชาชีพ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่จะออกไปเป็นครูในอนาคต"² และจากหนังสือข้อเสนอแนะในการฝึกสอนได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกสอนว่า

การฝึกสอนเป็นประสพการณ์ที่นักเรียนครูได้รับเนื่องจากออกไปพบกับเหตุการณ์จริง ๆ ในระหว่างการฝึกสอน สิ่งที่นักเรียนจะได้รับ คือ การเข้าใจงานครู และเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานดีขึ้น การฝึกสอนจะทำให้นักเรียนฝึกสอนรู้สึกเตรียมสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยแก้ไขลักษณะเฉพาะตัว เช่น เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกสอน ได้พัฒนาบุคลิกภาพทัศนคติ ความเจริญงอกงามในอาชีพครู ดังนั้น การฝึกสอนจึงจัดว่าเป็นส่วนประกอบที่ถือว่าเป็นหัวใจของการฝึกหัดครูทุกชั้นทุกประเภท³

การฝึกสอนเป็นส่วนหนึ่งซึ่งช่วยสร้างสมรรถภาพของครู ทำให้นักศึกษารักอาชีพครู มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู ก่อให้นักศึกษาเกิดความศรัทธาในวิชาชีพของตนสืบไป ก็ด้วยการวางโครงการฝึกสอนเป็นอย่างดี หาวิธีแก้ปัญหาของตัวนักศึกษาเอง แก้ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่เลี้ยง ตลอดจนอาจารย์นิเทศก์ ที่จะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการฝึกสอนให้หมดไป ดังที่

¹ คณะครูคำสตร์, ประสพการณ์วิชาชีพ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 1.

² William H. Cartwright, "Improving the Preparation of Teacher's," Educational Forum 28(January 1964): 187 - 197.

³ คณะครูคำสตร์, ข้อเสนอแนะในการฝึกสอน (พระนคร: โรงเรียนการช่างวุฒศึกษา, 2501), หน้า 65.

คลาตัน (Claton) ได้ให้ความเห็นว่า

นักเรียนครูที่ออกไปฝึกสอนนั้น มีความสนใจ มีความมุ่งมั่น ความพร้อม และความ
 สามารถที่แตกต่างกัน โครงการฝึกสอนจะเป็นการเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ความ
 สามารถเฉพาะแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่ เพื่อเขาจะได้ค้นพบทฤษฎีทางการศึกษาต่าง ๆ
 ด้วยตนเอง จะเป็นผลทำให้เขาพร้อมและมีสมรรถภาพในการเป็นครู ทั้งนี้
 เพราะการฝึกสอน ได้ทำให้เขามีประสบการณ์ในการกระทำหน้าที่ มีความรับผิดชอบ
 เหมือนกับเป็นครูที่แท้จริง ภายใต้การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง
 ที่มีประสบการณ์¹

ส่วนความเห็นของ ชัค (Shuck) นั้นเห็นว่า "ผู้ที่จะเป็นครูในอนาคต ควรที่จะได้มี
 ประสบการณ์ตรงกับกิจกรรมลูกเสือ ศูนย์ต่าง ๆ ในชุมชน บ้านเยาวชน กลุ่มบุคคลในคำสั่งนาต่าง ๆ
 และประสบการณ์เหล่านี้ ควรเป็นกิจกรรมบังคับในขณะที่นักเรียนวิชาชีพครู"² รวมทั้ง

ละเมียด ลิมฮักซร ได้กล่าวถึงการฝึกสอนดังนี้ คือ

การฝึกสอนเป็นประสบการณ์ที่สำคัญยิ่งในชีวิตของนักเรียนฝึกหัดครู นักเรียนฝึกสอน
 ควรจะเข้าใจความมุ่งหมายอันแท้จริงของการฝึกสอน บทบาทที่สำคัญของการฝึกสอน
 หน้าที่พึงมีต่ออาจารย์นิเทศก์การสอน ตลอดจนความรับผิดชอบที่มีต่อโรงเรียนและ
 ต่อเด็ก ความเข้าใจเรื่องเหล่านี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และ
 มั่นใจในตัวเอง ช่วยให้การฝึกสอนดำเนินไปด้วยดี ความคิดริเริ่ม ความรู้ และ
 ประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกสอนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การเป็นครูในอนาคต³ และ

¹ Aleye Haines Claton, Guiding the Student Teaching Process in Elementary Education (Chicago: Rand McNally, 1960), p. 227.

² Emerson Shuck, "Field Laboratory Experience in Teacher Education" Journal of Teacher Education 12(September 1961): 271 - 274.

³ ละเมียด ลิมฮักซร, คู่มือการฝึกสอน (พระนคร: โรงเรียนการช่างวุฒศึกษา, 2506), หน้า 1.

ดีเวออร์ (Devor) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการฝึกสอนพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบการศึกษา
2. เพื่อให้ปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการที่จะเป็นครูที่ดีในอนาคต
3. เพื่อให้ฝึกการนำเทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้
4. เพื่อให้มีความสามารถในการเลือกใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสม
5. เพื่อฝึกการมีมนุษยสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น
6. เพื่อฝึกการใช้เทคนิคการวัดและประเมินผล¹

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สิ่งพอสรุปได้ว่า การฝึกสอนเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงให้แก่นักศึกษา โดยนักศึกษาจะได้นำเอาความรู้ควบคู่กับคุณธรรมและความรับผิดชอบ ไปทดลองใช้กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างครูที่ดีต่อไปในอนาคต แต่เนื่องจากโรงเรียนมีการเรียนการสอนหลายวิชา มีทั้งวิชาทั่วไปและวิชาชีพ ซึ่งจัดไว้เป็นหมวดหมู่ นอกจากนี้ยังมีการฝึกสอน ฝึกงาน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความมุ่งหมายของวิชานั้น ๆ รวมทั้งวิชาพลศึกษา ซึ่งเป็นวิชาการศึกษาทั่วไปแขนงหนึ่ง บรรจุลงในหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียน: มีทั้งวิชาเลือกและวิชาบังคับ มีความสำคัญไม่แพ้วิชาอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะวิชาพลศึกษามีค่าเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาของนักเรียนเป็นการฝึกให้นักเรียนได้รู้จักวางตนเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมด้วย เพราะประเทศชาติจะมีประสิทธิภาพก็โดยคนในชาติมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ ดังผลการวิจัยของ ฮาร์ท และ เชย์ (Hart and Shay) สรุปได้ว่า "สมรรถภาพทางกายจะมีความสัมพันธ์กับความสามารถในด้านวิชาการ ถ้าสมรรถภาพทางกายดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹John W. Devor, The Experience Student Teaching, (New York: McMillan Co., 1970), p. 6 - 9.

จะทำให้การเรียนดีขึ้น สิ่งที่จะกล่าวได้ว่า พลศึกษาเป็นบทบาทอันสำคัญ ส่งเสริมการศึกษาให้สมบูรณ์¹ ซึ่ง เจ. บี. แนช (Jay B. Nash) กล่าวว่า "พลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่ง ซึ่งใช้กิจกรรมทางกายเป็นสื่อ เพื่อให้เกิดพัฒนาร่างกาย สมอง สติปัญญา และอารมณ์"² ส่วน บุชเชอร์ (Bucher) ได้กล่าวว่า "การพลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาที่เลือกสรรแล้ว เป็นสื่อ"³ นอกจากนี้

บุญสม มาร์ติน ได้กล่าวถึงการพลศึกษาไว้ดังนี้

การพลศึกษาและการกีฬาในโรงเรียนนั้นเป็นของจำเป็นที่โรงเรียนต้องจัดให้มี การเรียนการสอนขึ้นอย่างเท่าเทียมกับการเรียนการสอนวิชาทางด้านอื่น ๆ เพราะ สิ่งทั้งหลายที่ได้เรียนรู้ไปนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของเขา ดังนั้น ทุกคนที่จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาของเด็กในโรงเรียน จะต้อง ยอมรับและเข้าใจเสียแต่แรกว่า การพลศึกษาและการกีฬานั้น เป็นหน้าที่ทุกคนจะต้อง ปฏิบัติ และพึงนำเอาประสบการณ์นี้ไปใช้ปฏิบัติตลอดชีวิตของตนเอง⁴

¹Marcia E. Hart and Claycon T. Shay, "Relationship Between Physical Education and Academic Success," Research Quarterly 35(October 1964): 445.

²Jay B. Nash, Physical Education: Interpretation and Objective (New York: A.S. Barnes and Co., 1948), p. 52.

³Charles A. Bucher, Foundations of Physical Education, (Saint Louis: The C.V. Mosby Co., 1952), p. 30.

⁴บุญสม มาร์ติน, "สำนึกจากอริบติกรมพลศึกษา," วารสารสุขศึกษาพลศึกษาและ สันทนาการ 3(มกราคม - ตุลาคม 2520) : 1.

นิกสัน และ โค้เซ็น (Nixon and Cozen) ได้ให้ความหมายวิชาพลศึกษาว่า "พลศึกษาจัดเป็นกระบวนการหนึ่งของการศึกษาทั้งหมดรวมกัน การคัดกิจกรรมทางพลศึกษาเป็นหลักสำคัญที่จะช่วยให้อุดมการณ์ของการศึกษาบรรลุเป้าหมาย"¹ ส่วน โวลต์เมอร์ และ เอสส์ลิงเจอร์ (Voltmer and Esslinger) ได้กล่าวว่า "พลศึกษาเป็นการศึกษาเช่นเดียวกับ การศึกษาแขนงอื่น ซึ่งมุ่งสร้างคุณค่าให้แก่คนมากกว่าสิ่งอื่นใด พฤติกรรมที่เป็นผลได้จากกิจกรรม ต้องหมดจรด"²

ฟอง เกิดแก้ว ได้ให้ความหมายของคำว่า พลศึกษา ดังนี้ "พลศึกษา คือ การศึกษา เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของมนุษย์ ในกิจกรรมทุกอย่างในชีวิตประจำวันของมนุษย์ อย่างมีระเบียบ แบบแผนและคำสั่งทางดำเนินนี้ ไต้นำเอาหลักการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล"³

วรศักดิ์ เพียรชอบ ได้กล่าวว่า

วิชาพลศึกษา เป็นการศึกษาแขนงหนึ่ง ที่มีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมาย เช่นเดียวกับ การศึกษาแขนงอื่น คือ เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนา ทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม จะแตกต่างจากวิชาอื่นบ้างก็ตรงวิธีการ และสื่อที่นำมาใช้ คือ พลศึกษาใช้กิจกรรมการออกกำลังกาย หรือการเล่นกีฬา เป็นสื่อกลาง

¹Eugene W. Nixon and Frederick W. Cozen, An Introduction to Physical Education (New York: W.B. Saunders Co., 1975), p. 4.

²Edward F. Voltmer and Arther A. Esslinger, The Organization and Administration of Physical Education (New York: Appleton-Century-Crofts Co., Inc., 1944), p. 14.

³ฟอง เกิดแก้ว, การพลศึกษา (กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2520), หน้า 56.

ของการเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ¹

วิชาพลศึกษา เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ได้บรรจุลงในหลักสูตร การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นทั้งวิชาบังคับและ วิชาเลือก นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาหลายสถาบัน ได้บรรจุวิชาพลศึกษาเป็นวิชาเอก ผลิต บุคลากรที่เป็นครูพลศึกษาออกมาสนองความต้องการของประเทศ รวมทั้งวิทยาลัยพลศึกษา สังกัด กรมพลศึกษา ดังนั้น การสอนพลศึกษา จึงจัดเป็นการศึกษาล่วงหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการผลิต ครูพลศึกษา เพราะการสอนแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและคุณภาพของครูพลศึกษา ว่าครูพลศึกษา ที่สำเร็จออกไปมีความเชื่อมั่นในอาชีพของตนมากน้อยแค่ไหน เพียงไร

ดังนั้น ได้มีนักการศึกษาและนักพลศึกษาหลายท่านได้เห็นความสำคัญของการสอนพลศึกษา และได้สนับสนุนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนวิชาพลศึกษา ดังนี้

บุชเชอร์ (Bucher) ได้กล่าวถึงการสอนพลศึกษาไว้ว่า "การสอนพลศึกษาที่จะให้ได้ ผลดีนั้น ครูผู้สอนพลศึกษา จะต้องมีความรู้ทางพลศึกษาโดยตรง เพื่อที่จะได้ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน"² มอร์แกน (Morgan) ได้กล่าวว่า "ครูสอนแต่ละรายย่อมมี หลักการ วิธีการสอน การวัดผลและประเมินผลแตกต่างกัน โดยเฉพาะวิชาพลศึกษา ต้องใช้ เทคนิคการสอน การวัดผล และความสามารถของผู้สอน ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการ ไปในทางที่ดีและถูกต้อง"³ นอกจากนี้

¹ วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ, "ความหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาพลศึกษา," วารสารพลศึกษา 11(มิถุนายน 2512): 10.

² Charles A. Bucher, Administration of School Health and Physical Education (Saint Louis: The C.V. Mosby Co., 1955), p. 88.

³ Joy Elner Morgan, "The Teacher as a Special Leader," Journal of American Association Health Physical Education and Recreation 21(December, 1950): 18.

วรงค์ดี เพียรชอบ ได้กล่าวเกี่ยวกับการสอนพลศึกษาไว้ว่า "การสอนพลศึกษาจะได้ผลดีนั้น นอกจากจะมีเวลาเพียงพอและครุมีความสามารถในการสอนดีแล้ว ก็ต้องมีสถานที่อุปกรณ์การสอนเพียงพออีกด้วย"¹

ฟอง เกิดแก้ว ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการสอนวิชาพลศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อให้มีสมรรถภาพและสุขภาพของร่างกายดีขึ้น รวมทั้งรักษาไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีให้คงอยู่ต่อไป

2. เพื่อให้มีทักษะในกิจกรรมทางด้านพลศึกษา และสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในโอกาสต่อไป

3. เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่า รู้คุณค่าวิชาพลศึกษา ประโยชน์ของกิจกรรมด้านต่าง ๆ ประวัติความเป็นมาของกีฬา กฎ กติกา วิธีเล่น มารยาท หลักความปลอดภัย

4. เพื่อให้มีคุณสมบัติต่าง ๆ ประจักษ์ ครบคลุมทุกด้าน ซึ่งเชื่อว่ากิจกรรมพลศึกษาช่วยส่งเสริมได้ แม้จะในระยะสั้นก็ตาม

5. เพื่อให้มีนิสัย เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม²

บุชเชอร์ (Bucher) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของนักการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนทั่วไป พบว่า

1. วิชาพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่มีความสำคัญ

2. วิชาพลศึกษามีข้อบ่งชี้ที่กว้างขวาง ดังนั้น จึงควรให้มีการเรียนการสอนหลาย ๆ ครั้ง ใน 1 สัปดาห์

3. โครงการพลศึกษาในโรงเรียน ควรจัดให้มีกิจกรรมการเล่นหลาย ๆ ชนิด

¹ วรงค์ดี เพียรชอบ, หลักและวิธีสอนพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษา (พระนคร: อุดมศึกษา, 2513), หน้า 25.

² ฟอง เกิดแก้ว, การพลศึกษา. หน้า 16 - 18.

4. นักพลศึกษา ต้องมีความเชื่อมั่นในความมุ่งหมายของโครงการพลศึกษาที่มีอยู่¹
 ลูฮิตร สมาดิโต ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการฝึกสอนวิชาพลศึกษาว่า การจัด
 ประสบการณ์ ในโอกาส สภาพการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน จะช่วยให้การฝึกสอนวิชา
 พลศึกษา ได้มีการพัฒนาความล้ำมรดด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง ให้มีสุขภาพและสมรรถภาพทางกายที่ดี
2. สามารถแนะแนวทางให้นักเรียน เกิดการพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะต่าง ๆ
3. สามารถเตรียมเยาวชนให้รู้จักการใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็น
 ประชาชนที่ดี

4. สามารถช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ในฐานะพลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตย²
 นอกจากนี้ จากรายงานการสัมมนา เรื่องหลักสูตรผลิตครูพลศึกษาและสุขศึกษาใน
 ประเทศไทย จัดโดยสมาคมสุขศึกษาพลศึกษาและสหนาการแห่งประเทศไทย ณ คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างวันที่ 24 - 25 สิงหาคม 2522 มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด
 92 คน เป็นตัวแทนจากวิทยาลัยพลศึกษา สังกัดกรมพลศึกษา 13 แห่ง จากวิทยาลัยครูสังกัด
 กรมการฝึกหัดครู 24 แห่ง และจากมหาวิทยาลัยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 10 แห่ง กลุ่มสัมมนา
 ในหัวข้อเรื่อง "หลักสูตรการผลิตครูพลศึกษา" ที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะบางตอนพอสรุปได้ดังนี้
 คือ

1. สถาบันที่ผลิตครูพลศึกษา ควรมีปรัชญาปณิธานการผลิตครูพลศึกษาที่แน่นอน คือ
 ต้องการให้ครูพลศึกษามีความรู้ มีคุณธรรม มีเจตคติ และมีความศรัทธาในวิชาชีพ สามารถที่จะ

¹ Charles A. Bucher, Foundations of Physical Education, 7th ed.

(Saint Louis: The C.V. Mosby Co., 1975), p. 4.

² ลูฮิตร สมาดิโต, "ปรัชญาของการฝึกสอนวิชาพลศึกษา" วารสารสุขศึกษาพลศึกษา
และสหนาการ 4 (ตุลาคม 2521): 67 - 75.

เพื่อนำเอาผลไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขโครงการฝึกสอนของนักศึกษา รุ่นต่อไป ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยทำการศึกษาและวิจัยเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา ในเขตจังหวัดภาคกลาง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาระหว่าง อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาที่ผ่านการฝึกสอนมาแล้ว
3. เพื่อสำรวจหาข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงแก้ไข การจัดการฝึกสอนของวิทยาลัยพลศึกษา ในเขตจังหวัดภาคกลาง รุ่นต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยพลศึกษา ในเขตจังหวัดภาคกลาง ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านการเรียนการสอน
2. ด้านอุปกรณ์และสถานที่
3. ด้านการปกครองชั้นเรียน
4. ด้านตัวนักเรียน
5. ด้านโรงเรือนที่ฝึกสอน
6. ด้านนักศึกษาฝึกสอน
7. ด้านอาจารย์พี่เลี้ยง
8. ด้านอาจารย์นิเทศก์ และ
9. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สัมมนาดูงานสำหรับการวิจัย

ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พีเสียง และนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยพลศึกษา ในเขตจังหวัดภาคกลาง ประจำปีการศึกษา 2522 ด้านการเรียนการสอน ด้านอุปกรณ์ และสถานที่ ด้านการปกครองชั้นเรียน ด้านตัวนักเรียน ด้านโรงเรียนที่ฝึกสอน ด้านนักศึกษาฝึกสอน ด้านอาจารย์พีเสียง และด้านอาจารย์นิเทศก์ มีปัญหา

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะตามที่จริง

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

1. เนื่องจากการทำวิจัยครั้งนี้ มีเนื้อที่ครอบคลุมเขตการศึกษา รวม 4 เขต คือ เขตการศึกษา 1 เขตการศึกษา 5 เขตการศึกษา 6 และเขตการศึกษา 12 โรงเรียน ที่นักศึกษาออกไปทำการฝึกสอนตั้งอยู่ในเขตท้องที่ ความรับผิดชอบของทั้ง 4 วิทยาลัย ถึง 26 จังหวัด แต่การสุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในวงจำกัด

2. ผู้ทำการวิจัยได้รับแบบสอบถามคืนไม่ครบจำนวน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการฝึกสอนของนักศึกษารวิทยาลัยพลศึกษา ในเขตจังหวัดภาคกลาง

2. เป็นแนวทางสำหรับนักศึกษาฝึกสอนที่จะออกไปทำการฝึกสอน ใช้ในการปรับปรุงตนเอง ทั้งด้านวิชาการและบุคลิกภาพ เพื่อให้การฝึกสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารของวิทยาลัยพลศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พีเสียง ในการปรับปรุงแก้ไข หลักสูตร และวิธีการปฏิบัติงานในด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้น

4. เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนที่นักศึกษาไปทำการฝึกสอน จะได้เข้าใจวัตถุประสงค์ ลักษณะงาน วิธีการ ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่โรงเรียนประสบอยู่

5. วิทยาลัยพลศึกษาและสถาบันผลิตครูด้านต่าง ๆ จะได้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง ตลอดจนปรับปรุงโครงการฝึกสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คำจำกัดความ

การฝึกสอน หมายถึง การที่นักศึกษาออกไปทำการสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ภายใต้การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง

โรงเรียนฝึกสอน หมายถึง โรงเรียนที่นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ได้ส่งนักศึกษาออกไปทำการฝึกสอนประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2522

อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์จากวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่ง ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ รับผิดชอบการฝึกสอนของนักศึกษา และสังเกตการสอนของนักศึกษาเป็นประจำ ตลอดระยะเวลาที่นักศึกษาทำการฝึกสอนอยู่ เพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอน และแก้ไขสิ่งบกพร่องอื่น ๆ

อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง ครู อาจารย์ในโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารแต่ละโรงเรียนมอบหมายให้เป็นผู้ดูแล นิเทศ ขณะที่นักศึกษาไปทำการฝึกสอนอยู่ในสถานนั้น ๆ

นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิชาเอกพลศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาในเขตจังหวัดนั้น ๆ ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบ ที่ทำการฝึกสอนในปีการศึกษา 2522

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 006569